

Na temelju članka 54. Zakona o visokom obrazovanju u Hercegovačko-neretvanskoj županiji („Narodne novine Hercegovačko-neretvanske županije“, broj 4/12) i članka 53. i 247. Statuta Sveučilišta u Mostaru (ur. broj: 01-1685/20 od 26. veljače 2020. godine) Senat Sveučilišta u Mostaru na 425. sjednici održanoj 27. studenoga 2024. godine donio je

PRAVILNIK O RADU I UPORABI SUSTAVA VIDRA

I. OSNOVNI POJMOVI

Članak 1.

Pravilnikom o radu i uporabi sustava VIDRA (u daljnjem tekstu: Pravilnik) uređuju se pravila rada i uporabe digitalnog akademskog repozitorija ocjenskih radova – VIDRA (u daljnjem tekstu: VIDRA) na Sveučilištu u Mostaru (u daljnjem tekstu: Sveučilište).

Svi pojmovi koji se koriste u Pravilniku, a koji imaju rodni značaj, bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Članak 2.

VIDRA je sustav koji pohranjuje podatke o ocjenskim (završnim, diplomskim, specijalističkim i doktorskim) radovima na Sveučilištu.

Sveučilišna nakladnička kuća PRESSUM (u daljnjem tekstu: PRESSUM) za cilj ima unaprjeđenje kvalitete znanstvene komunikacije, poboljšanje međunarodne znanstveno-istraživačke suradnje te promociju znanstvenih aktivnosti. PRESSUM koordinira nakladničku djelatnost Sveučilišta te analizira njegovu publikacijsku aktivnost. Sve publikacije Sveučilišta tiskaju se pod zajedničkim nazivnikom PRESSUM-a.

Ocjenski radovi jesu svi radovi koji su uvjet za završetak studija i stjecanje određenog akademskog naziva, odnosno razine kvalifikacije visokog obrazovanja. U ocjenske radove spadaju:

- završni rad (preddiplomski studij)
- diplomski rad (diplomski i integrirani preddiplomski i diplomski studij)
- specijalistički rad (poslijediplomski specijalistički studij)
- doktorski rad ili disertacija (poslijediplomski doktorski studij).

Institucijski repozitorij digitalni je repozitorij koji sadrži digitalne objekte koji čine digitalnu imovinu neke institucije (ustanove), npr. rezultate djelovanja institucije i/ili radove pojedinih zaposlenika, suradnika i studenata institucije. Svrha institucijskog repozitorija je povećanje dostupnosti takve građe, unaprjeđenje ugleda, vidljivosti

institucije i rezultata njezina djelovanja te evidentiranje, trajna pohrana i diseminacija rezultata i postignuća institucije.

Digitalni objekt cjelovit je digitalni sadržaj (u pravilu datoteka ili skup datoteka određenog formata) koji se zasebno sprema u digitalni repozitorij kao samostalni element, pri čemu se uz digitalni sadržaj spremaju i pripadajući metapodatci i eventualno program potreban za interpretaciju ili reprodukciju sadržaja.

Otvoreni pristup (engl. *Open Access*, OA) slobodan je, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim informacijama koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeksiranje i/ili drugo zakonito korištenje. Slobodan u ovom kontekstu znači trajno slobodan od bilo kakvih ograničenja i postavljanja uvjeta za pristup i korištenje.

Članak 3.

Vlasnik VIDRE je Sveučilište.

Odgovorna osoba jest osoba koja rukovodi funkcioniranjem VIDRE, Servisa za provjeru autentičnosti radova na Sveučilištu u Mostaru (u daljnjem tekstu: Servisa) te dodjeljivanjem ovlasti koordinatorima VIDRE i Servisa za ustrojbenu jedinicu u VIDRI i Servisu. Odgovornu osobu imenuje voditelj PRESSUM-a posebnom odlukom.

Koordinator VIDRE i Servisa za ustrojbenu jedinicu osoba je koja ima ovlasti koordiniranja pri unosu te provjeri ocjenskih radova na razini ustrojbene jedinice. Koordinatora VIDRE i Servisa za ustrojbenu jedinicu imenuje se odlukom dekana ustrojbene jedinice.

Korisnik – autor osoba je koja pohranjuje svoje sadržaje u VIDRU.

Korisnik je osoba koja pristupa sadržajima VIDRE.

II. USPOSTAVA DIGITALNOG REPOZITORIJA

Članak 4.

VIDRA se uspostavlja Odlukom Senata.

III. PRAVA I OBVEZE PRESSUM-A

Članak 5.

Obveze PRESSUM-a vezane za planiranje, razvoj i održavanje VIDRE, u suradnji s Centrom za informacijske tehnologije Sveučilišta u Mostaru (u daljnjem tekstu: SUMIT), jesu:

- ispunjavanje tehničkih i organizacijskih preuvjeta za rad digitalnog repozitorija u nadležnosti PRESSUM-a
- predlaganje, koordinacija i provedba razvojnih projekata VIDRE
- planiranje, nabava i provedba proširenja računalnih resursa potrebnih za stabilan i kontinuiran rad VIDRE
- održavanje i nadogradnja repozitorijskog softvera na kojem je temeljen repozitorij VIDRA
- predlaganje, koordinacija i provedba razvojnih projekata VIDRE
- planiranje, nabava i provedba proširenja računalnih resursa potrebnih za stabilan i kontinuiran rad VIDRE
- održavanje i nadogradnja repozitorijskog softvera na kojem je temeljen repozitorij VIDRA
- razvoj i održavanje podrške za pohranu pojedinih vrsta digitalnih objekata
- analiza i otklanjanje prijavljenih i detektiranih grešaka u radu VIDRE
- uspostava, održavanje i ažuriranje normativnih datoteka potrebnih za pohranu digitalnih objekata u VIDRI.
- provođenje odgovarajućih mjera radi očuvanja sigurnosti i tajnosti podataka prilikom unosa, prijenosa mrežom i pristupa podacima, što uključuje dobavljanje i obnovu certifikata te provođenje sigurnosnih preporuka koje je izdao tim VIDRA.

Članak 6.

Prava PRESSUM-a vezana za sigurnost, pouzdanost i dostupnost VIDRE te podataka u njoj, a u suradnji sa SUMIT-om, jesu:

- poduzimanje svih raspoloživih mjera zaštite podataka od neovlaštenog pristupa, korištenja, gubitka ili uništenja
- izrada arhivske preslike svih podataka minimalno dva puta godišnje; arhivske preslike čuvaju se na sigurnoj alternativnoj lokaciji minimalno pet godina
- redovita izrada sigurnosnih preslika (*backup*)
- nadzor i analiza korištenosti resursa uključenih u VIDRU
- privremena ili trajna obustava pristupa VIDRI servisima, poslužiteljima, mrežnim segmentima ili pojedincima koji narušavaju sigurnost, dostupnost ili pouzdanost VIDRE ili uključenog digitalnog repozitorija
- PRESSUM ne odgovara za štetu prouzročenu prekidom u radu VIDRE koja može nastati zbog više sile ili okolnosti na koje PRESSUM nema utjecaj

- PRESSUM ne odgovara za štetu prouzročenu eventualnim pogreškama u programskoj potpori na kojoj je temeljena VIDRA.

Članak 7.

Obveze PRESSUM-a vezane za podršku i obavješćavanje Sveučilišta te informiranje javnosti jesu:

- objava statističkih pokazatelja rada VIDRE
- najava radova na sustavu koje mogu prouzročiti nedostupnost VIDRE putem liste pressum@sum.ba i obavijesti koje se nalaze na mrežnoj stranici pressum.sum.ba
- obavješćavanje o novim inačicama programske potpore, novim funkcionalnostima VIDRE putem liste pressum@sum.ba i obavijestima koje se nalaze na mrežnoj stranici pressum.sum.ba
- pružanje posebne podrške koordinatorima VIDRE za ustrojbenu jedinicu, odgovornoj osobi i studentima putem uputa navedenih na mrežnoj stranici PRESSUM-a
- izrada i održavanje uputa za uspostavu i rad u VIDRI.

Članak 8.

Obveze PRESSUM-a vezane za funkcionalnosti u VIDRI jesu:

- korištenje VIDRE radi prikupljanja, trajne pohrane i diseminacije digitalnih objekata
- upravljanje objektima u VIDRI putem sučelja
- upravljanje dizajnom web-sučelja VIDRE kroz mogućnost prilagodbe dizajna sučelja ili implementacije vlastitog dizajna sučelja
- odgovorno korištenje VIDRE na način kojim se ne narušavaju sigurnost, dostupnost i pouzdanost VIDRE u cjelini
- propisivanje uvjeta i davanje dozvole drugim repozitorijima ili servisima za preuzimanje i diseminaciju metapodataka ili cjelovitih digitalnih objekata pohranjenih u repozitoriju.

Članak 9.

Obveze PRESSUM-a vezane za proširenje funkcionalnosti VIDRE, u suradnji sa SUMIT-om, jesu:

- podnošenje zahtjeva za implementaciju podrške za pohranu nove vrste digitalnih objekata na način propisan na mrežnim stranicama VIDRE

- podnošenje zahtjeva za instalacijom dodatne programske podrške (modula) i elemenata dizajna (tema) u okviru programske podrške VIDRE
- održavanje i redovita nadogradnja programske podrške i elemenata dizajna instaliranih na zahtjev Sveučilišta u skladu s promjenama inačica programske podrške VIDRE
- razvoj i održavanje vlastitog rješenja za pohranu određene vrste digitalnih objekata.

Članak 10.

Sveučilište je vlasnik svih podataka u VIDRI i za njih je u potpunosti odgovorno, uključujući i odgovornost za sve posljedice koje mogu proizaći iz eventualne neažurnosti i netočnosti tih podataka.

IV. DUŽNOSTI KOORDINATORA ZA USTROJBENU JEDINICU

Članak 11.

Dužnosti koordinatora na ustrojbenim jedinicama, vezane za upravljanje VIDROM, jesu:

- suradnja s odgovornom osobom iz PRESSUM-a pri pohrani radova u VIDRU
- dodjeljivanje i oduzimanje ovlasti za pristup i rad s pojedinim dijelovima digitalnog repozitorija korisnicima-autorima, korisnicima i drugim ulogama putem sučelja VIDRE
- potvrda ispravnosti metapodataka u VIDRI na upit odgovorne osobe
- podnošenje zahtjeva za brisanje radova u VIDRI.

Članak 12.

Koordinator za ustrojbenu jedinicu prijavljuje se u digitalni repozitorij isključivo putem svojeg elektroničkog identiteta u sustavu eduID.

V. DUŽNOSTI KORISNIKA – AUTORA

Članak 13.

Dužnosti korisnika – autora jesu:

- provjera rada u Sustavu za provjeru autentičnosti radova prije pohrane u VIDRU
- pohrana sadržaja u VIDRU u skladu s pravilima pohrane i dodijeljenim ovlastima od strane vlasnika digitalnog repozitorija
- odabir prava korištenja sadržaja VIDRE
- pridržavanje pravila koja propisuje Sveučilište
- pridržavanje zakonskih odredbi i podzakonskih akata BiH
- pridržavanje odredbi Pravilnika o radu i uporabi sustava VIDRA

Za podršku korisnicima – autorima vezanu za VIDRU nadležan je PRESSUM.

Članak 14.

Korisnik – autor prijavljuje se u VIDRU isključivo putem eduID infrastrukture i vlastitog elektroničkog identiteta.

VI. BRISANJE SADRŽAJA VIDRE

Članak 15.

Sadržaj u VIDRI briše se na temelju pisanog zahtjeva Sveučilišta upućenog PRESSUM-u.

Članak 16.

Brisanje sadržaja VIDRE ne dovodi do automatskog brisanja digitalnih objekata koji su prethodno uvršteni ili preuzeti u druge digitalne repozitorije.

Članak 17.

U slučaju brisanja sadržaja VIDRE PRESSUM na zahtjev Sveučilišta isporučuje obrisani sadržaj VIDRE na digitalnom mediju u standardnom formatu podržanom kroz programsku potporu VIDRE.

VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 18.

Izmjene i dopune Pravilnika donose se na način kojim je donesen i Pravilnik.

Članak 19.

Tumačenje odredbi Pravilnika daje Senat.

Članak 20.

PRESSUM zadržava pravo izmjene uvjeta korištenja VIDRE koji su propisani Pravilnikom, a o čemu će korisnike izvijestiti najmanje 90 dana unaprijed.

Članak 21.

Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave na oglasnoj ploči Sveučilišta.

Ur. broj:01-6574-1/24

Mostar, 27. studenoga 2024. godine

Rektor

prof. dr. sc. Zoran Tomić

Ovaj *Pravilnik* o radu i uporabi sustava VIDRA objavljen je na oglasnoj ploči Sveučilišta u Mostaru 27. studenoga 2024. godine.